

Porvoo-dokumentet og diakonien

1 de siste par år har navnet Porvoo blitt en del av det kirkelige vokabular. Årsaken er Porvoo-dokumentene. Den anglikanske kirke og en del lutherske kirker i Nord-Europa har etter års arbeid kommet frem til en del felles formuleringer om vår kristne tro og sentrale kirkelige emner.

AV KJELL-HENRIK HENRIKSEN

For kirkens diakoni er dette svært begivenhetsrike dokumenter. De setter blant mye annet diakonien inn i en kirkelig sammenheng som den ikke har hatt siden oldtiden. Men dokumentene gir også forpliktelser. De forutsetter nemlig at kirkene arbeider videre med de emner dokumentene tar opp. Dette betyr konkret at Den norske kirke må ar-

beide med og utdype sin forståelse av diakonien og diakonembetets funksjon.

Porvoo er en by i Finland. På svensk heter den Borgå. I denne byen avsluttet kommisjonen sitt arbeid i oktober 1992. Det var sluttstreken for en møtevirksomhet som har strukket seg over flere år. Dokumentene; fellesuttalelsen og erklæringen har fått navn etter det sted hvor man avsluttet arbeidet. Den offisielle utgaven av dokumentene er skrevet på engelsk med tittelen "Together in Mission and Ministry". Den finnes også i norsk språkdrakt.

Det finnes etter hvert en rekke dokumenter av tilsvarende karakter. Et av de mest kjente er Lima-dokumentet som kom fra Kirkens Verdensråd i 1982. Det konsentrerer seg om dåp, nattverd og embete. Porvoo-dokumentet er en oppfølging av Lima-dokumentet. Det er en berikelse å lese begge.

Disse kirkelige dokumenters funksjon må forstås i lys av den prosess som har ført frem til dem. Noen oppfatter dokumentene som konsensusdokumenter. Med dette

menes at de gir uttrykk for at de underskrivende kirker og alle deres medlemmer er enige eller må være enig i alt som står i dem. Dette er en feilaktig oppfatning.

Dokumentene har karakter av at kirkene nærmer seg hverandre i de spørsmål som er tatt opp. Dermed kan vi kalle dokumentene for konvergensdokumenter.

Dokumentene skal ikke revideres. Når arbeidet med et dokument er slutført, er det som om en etappe på veien eller et trinn i stigen er tilbaketrukket. Hvis man skal nå videre i tilnærming og utdypning, må prosessen føre frem til nye dokumenter.

INNHALDET

Dokumentene er inndelt i 5 kapitler med disse overskriftene:

- Situasjonen i dag.
- Kirkens vesen og kirkens enhet
- Hva vi er enige om i troen
- Bispembetet i tjeneste for kirkens apostoliske karakter
- Under veis mot nærmere enhet.

Situasjonsanalysen i kapittel en bretter ut fordeler og ulemper ved

Kirkehistorie skal skrives i Nidarosdomen

Porvoo-avtalen som åpner for kirkefelleskap mellom de lutherske kirkene i Norden og Baltikum, samt de anglikanske kirkene i England, Skottland og Irland. 1. September undertegnes avtalen i Nidarosdomen. Kirkehistorie skrives.

Avtalen skal undertegnes og feires under en kveldsgudstjeneste i katedralen. En uke senere skal den feires i Tallin i Estland og tre måneder senere i Westminster Abbey i London.

En rekke erkebiskoper - blant dem erkebiskopen av Canterbury George Carey - og andre kirkele-

dere vil delta i gudstjenesten, der det blir felles nattverdfeiring. Samlingen rundt et felles nattverdbord er kirkens synligste uttrykk for enhet, skriver Kirkens informasjonstjeneste i en pressemelding.

Porvoo-avtalen ble fra norsk side godkjent av Kirkemøtet i Bergen i 1994. I vedtaket påpekes det at enighet om forståelsen av evangeliet og sakramentene skaper grunnlag for kristen enhet. Porvoo-dokumentet gir uttrykk for at det nå er etablert en slik enighet mellom de aktuelle kirkesamfunnene. Med unntak av den danske folkekirke og den latviske luther-

ske kirke har alle de aktuelle kirkene nå godkjent avtalen. Gjensidig deltakelse ved bispevigling av prester er blant de første synlige konsekvenser av avtalen.

Den luthersk-anglikanske dialogen har pågått det meste av dette hundreåret. En rekke anglo-skandinaviske teologkonferanser har beredt grunnen for det dokument som ble presentert i den finske byen Porvoo i oktober -92. "Porvoo-avtalen" har vakt oppsikt og interesse langt utenfor de nordiske og anglikanske kirker.

det moderne, vesterland-
ske samfunn. I denne
samfunnsform som vi
alle kjenner, står kirkene
overfor utfordringer som
de aldri har hatt maken
til. Den situasjon som
kan oppstå og som all-
erede har oppstått, er at
kirkene i stedet for å
samarbeide og beriker
hverandre, motarbeider
hverandre.

Uansett innfallsvinkel
må dette være galt.

Fra denne analysen,
tar dokumentene opp
hva det vil si å være
kirke.

Det kirken til alle tider
har samlet seg om, er
gudstjenestefeiringen. I
dette kapittel utdypes
også begrepet "det apo-
stoliske embete". Det
består av biskop, diakon
og prest. Nå kjenner kir-
kene til mange varianter
av embeter og høyst
ulike teologiske utleg-
ninger. Men tendensen er
nå tydelig ved at man ar-
beider seg frem til føl-
gende forståelse; det apostoliske
embete innehas av biskop, diakon
og prest, og disse har selvstendige
embeter. Med dette menes at man
eksempelvis ikke først må ordineres
til diakon for deretter å bli ordinert
til prest. Dermed stadfester doku-
mentene også det permanente dia-
konat. Dette gir nok de mest kon-
krete resultater for den anglikanske
kirke. Den kan nå få diakoner som
er diakoner og ikke bare vordende
prester. Men også i vår kirke vil
dette virke opplysende og avkla-
rende.

Kapittel fire omhandler en rekke
trosspørsmål, men også spørsmål
om kirkens funksjon. Her pekes det
på at fra tid til annen er det tradisjon
og uavklart begrepsbruk som skiller
de troende mer enn faktisk uenighet.
Det er et viktig andragende å ar-
beide seg fremover til det dokumen-
tene kaller "troens samstemthet".

Bispeembetet er blitt heftig debat-

Nå skal de lutherske og anglikanske kirkene fiske mennesker sammen. (Marianne-89)

tert opp gjennom tidene. Det henger
sammen med at det er en sentral og
mektig posisjon i kirken. Hverken
presteembetet eller diakonembetet
er blitt så heftig debattert. Diako-
nembetet er til dels blitt oversett opp
gjennom historien. I vår egen tradi-
sjon finnes det liten forståelse for at
diakontjenesten er en del av det apo-
stoliske embete. Det har heller vært
slik at diakoner eksplisitt ikke er
regnet som kirkelig embetsbærer.

Bispeembetet er tillagt eksklusive
funksjoner som tilsyns- og ordina-
sjonsmyndighet. Kapittel fem tar
spesielt for seg bispeembetet, men
ser det også i samspill med ded to
andre embetene i det apostoliske
embete. Biskop, diakon og prest
skal gjensidig understøtte hveran-
dre. Det er i det hele oppsiktsvek-
kende hvor lite hierarkisk Porvoo-
dokumentene er. Med et moderne
begrep kan vi si at det apostoliske
embetet beskrives og forklares funk-

sjonelt. Og det bryter
klart med den hierarkiske
tradisjon som vi er blitt
flasket opp med.

Det siste kapittel tar
for seg veien videre
fremover. Her er det to
ting vi skal feste oss ved
blant de mange. For det
første er det at de kirkene
som har deltatt i arbeidet
med dokumentene, lover
å anerkjenne hverandres
ordinasjon. Den som er
ordinert som biskop, dia-
kon eller prest, skal ikke
reorderes hvis ved-
kommende får tjeneste i
en annen kirke. Sagt med
andre ord så får vi nå
"felles arbeidsmarked"
for embetsbærere kir-
kene imellom. Det andre
er formuleringen: "**Vi
forplikter oss til å ar-
beide for å nå fram til
en felles forståelse av
diakontjenesten.**" Dette
er både en innrømmelse
og en forpliktelse. Inn-
rømmelsen er at man har
til dels usammenfallende
og til dels mangelfull for-

ståelse av diakontjenesten i de kir-
kene som er med i arbeidsgruppen.
Forpliktelsen er selvfølgelig i første
rekke og formelt et anliggende for
Den norske Kirke. Men det er i be-
tydelig grad og reelt også en forplik-
telse og utfordring for norske, nor-
diske og europeiske diakoner. Hvis
vi ikke griper denne utfordringen,
må vi kunne anklages for betydelige
forsømmelser. Derfor blir Diakon-
forbundets arbeid, og arbeidet i de
nordiske og europeiske diakonorga-
nisasjoner i betydelig grad preges av
å arbeide med utfordringene i Por-
voo-dokumentene i årene som kom-
mer.

For å understreke viktigheten av
dokumentet, har Diakonforbundet
allerede utarbeidet et studieopplegg
som vil lette det enkelte medlem el-
ler studiegrupper i å arbeide syste-
matisk med dokumentene.